

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KOZLÖNYE.

Égés árva . . . . . 10 frt - kr.
Feltérő . . . . . 5 . . . . .
Nagydíjra . . . . . 2 . . . . . 50 . . . . .
Egy hárs . . . . . 1 . . . . .
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:
Hat hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű többesr
hirdetések alkuszorint jutányos áron vételnek fol.

Magyar sovinizmus.

Debreczen, szept. 5.

llenségeink az állítják, hogy sovénnek vagyunk, hogy tüzzel-vassal magyárosítunk mindenfelé. Saját magunk pedig sóhajtozva vesszük számba az eloláhosodott, vagy lóttá lett falvakat és konstatáljuk, hogy ezeknek száma sokkal nagyobb, mintsem nemzetünk s a magyar állam szempontjából kívánatos volna.

Mondjanak bármit is az ellenkező vélemény hívei, azt nem fogják bebizonyítani, hogy a magyar kevésbé kulturképes, kevésbé fogékony lenne a haladás iránt, mint a lót, oláh vagy szerb. Ha tehát itt-ott ez utóbbiak terjeszkednek a mi rovásunkra, az nemcsak a mi szempontunkból szomorú, hanem az általános kultura szempontjából sem örvendetes. A történelem ismerői tudják, hogy a fiatal román királyság népe a művelődésnek mennyi elemét szerezte tőlünk s ha tekintjük a szlávok legnagyobb alkotását, az orosz birodalmat és mérlegeljük az orosz nép millióinak fogékonyágát a haladás iránt s azokat az erőfeszítéseket, a melyeket a tömeg kifejt azért, hogy a műveltség felsőbb fokára jusson, akkor sincs okunk szégyelni nemzetünket. Angolok, franciák és németek, a kik sokáig éltek a nagy birodalom belsejében, csaknem szörnyűködve beszélnek a nép nembánomságáról, gyermekek jelleméről és arról a közömbösségről, melylyel a haladás és a művelődés következményeivel szemben

viseltetik. Ha a mi tótlaink e tekintetben jobbak, ha legalább a gazdasági élet alsóbb régióiban számbavehető munkát végeznek, ez sok tekintetben annak köszönhetik, hogy ezer év óta uraknak ismerték el a magyart.

A magyar sovinizmus tehát legalább bizonyos fokig jogosult, mert a haladásnak és fejlődésnek egyik tényezője, Bár volna erősebb, mint a milyen valóban. Ugy kell azonban lenni, hogy az utóbbi években sokat engedett. Itthon csak megvagyunk, de a külföldre kerül s ott megtelepült magyar ugyan gyorsan lemond arról, hogy származására, eredetére büszke legyen. Ez ma igen nagy baj, már csak azért is, mert a kivándorlás emelkedése mellett e révén évente mind többet es többet veszítünk.

Az Észak-Amerikába kerültek egykét nemzedék multán teljesen elvesznek ránk nézve, sőt magunknak alkalmunk volt szomorúan meggyőződni arról, hogy olyanok, a kiknek bölcsője még a Tisza mentén ringott, nem őriztek meg magyarságukból egyebet annál a névnel, melyre őseik egykor annyira büszkék voltak. Ha ez történik a művelteknél, a kiknél a kötelesség szavának erősnek kellene lenni, csodáthatjuk-e, hogy az alsó rétegek is ugyanezen az uton haladnak?

Keleten, Boszniában, sőt sok tekintetben Horvátországban és Szlavóniában is hasonló jelenségekre bukkanunk. Magában Szerajevóban nem ritka a magyar

néo, de ritka a magyar fölírás, pedig e töld inkább magyar, mint osztrák. A kivándoroltak, bár rendszeren elég érintkezésben vannak még otthon maradt rokonaikkal, azt sem tartják kötelességüknek, hogy a német fölírás mellé oda tegyék a magyart. Megezik az is, hogy ősi magyar nevüket idegen írásmóddal teszik szinte fölismerhetlenné.

A nemzeti érzés, az elhagyatott hazá emlékei, a kötelesség érzete, melylyel szülőföldjüknek tartoznának, gyorsan halványul el és nem veszik észre, hogy ez lehet rájuk nézve kényelmes, de a jellem gyöngeségéből fakadva, minden esetre a hanyatlás jele.

Szervezkedni s idegen viszonyok közt összetartva, a közösség érzetét megőrizni a magyar alig képes. A külföld nagy központjaiban léte ilt magyar egyesületek rendszeren a visszavonás és békétlenség tanyái, a melyek ép ezért ritkán fejtenek áldásos működést, pedig erre erősen szükség volna. A szétoldott kévével könnyen elbánik a legkisebb szellő is.

A hazafiságot, a szülőföld ki nem alvó szeretetét itthon az ifju szivekbe oltani nem elég. Meg kell őket tanítani összetartásra és a szervezkedés művészetére is, és pedig első sorban az anyagi téren. Az Amerikába vándoroltak e tekintetben sokat tanultak, csak hogy nem itthon.

Külföldi képviselőtünk is sokat tehetne a künnlevők magyarságáért, ha maga is magyar volna. Ma lévén még

Szegény Balázs.

A »Debreczen« tárczája.

Írta: **Timár Szaniszló.**

Vig legény vol egykor Polyai Balázs; vagy vig lehetett egykor, ha igazat mondanak azok, a kik régebbi időben ősmerték. Azt beszélték róla, hogy fektelen jó kedve volt mindig. Ivásban hat kefekötő együttvéve sem fogott ki rajta s ha bor volt a fejében, elméségének valóságos tűzijátékával mulattatta a komániát. Életvidorsága csaknem közmondásossá lett.

A mellett bőkezű volt a bolondságig. A ki neki valamely sziveséget tett, annak rögtön óriási összegeket ígért. S bizonyára marokkal szórta volna a pénzt — ha lett volna neki.

Azonban nem volt és így csak az ígért mellett maradt. Így is szép volt tőle, hogy semmifele zsugori hajlam nem volt benne. Neki egy forintot ígérni annyi volt, mint egy millió forintot. S elő is fordult, hogy a legna jobb hidegvérrel s könnyűséggel ígér valakinek egy milliót.

Mindez azonban most, hogy megösmékedünk vele, mesének látszik. Mert komorabb, szomorubb, zárkózottabb embert Balásznál

talán az egész világon sem találunk. Sőt valóságos zsugori is, a ki úgy ilt a pénzen, mint a lidércz a bünös ember mellén. Olyan csöndes, hogy napokig szavát sem hallani, ha csak ajkát szidalomra nem nyitja.

Valamely csodálatos módon ugyanis pénzre tett szert. Hogyan, miképen? Senki sem tudja. Beszélték egy ideig, hogy főnyereményt csinált: mások azt, hogy örökölt egy amerikai rokontól. Gonosz lekek azt is mondták, hogy egy sötét éjszakán megölt valakit, a kinek sok penze volt. Azt kirabolta. De ki ad hitelt a világ gonosz nyelvének?

Hisz minden i tudja, hogy az emberek sárga irgysége nyomon követi azt, a ki a szerencse isenasszonyának szoknyája csücskét úgy meg tudta ragadni, hogy az nem szabadulhatott tőle. Az irigységnek pedig száz meg ezer ráalmazó nyelve van. Tűznyelve, a mely az összes érdemeket megemészti.

Mindamellett bizonyos az, hogy amióta Balázs elérkezett a pénznek forrásához, azóta vége volt egyszerre minden jókedvének, életvidorságának, vig hajlamainak s könnyelműségének.

Egy millió forintot ép oly kevésbé ígért, mint egy frtot, ha csak valamely egyenrangú értéket nem nyújtottak neki érte. A pénz, ugy látszott, szellemére is ráült, mert társaságban

csak azért sem sziporkáztatta elmésségének tűzijátékát, mert nem járt tásaságba. A ki közeledni akart feléje, azt mogorva rosszkedvvel azonnal emarta közeléből.

Valósággal olyan volt, mint egy elromlott hangszer: hurjai vagy elpattaniak, vagy ráült az idő rozsdája s ha megszólaltatják, hamis, vagy fülsértő hangot ad. Szegény Balázs!

Ebben a pillanatban ott látjuk egy vendéglő asztala mellett, tenyerébe hajva fejét. Mogorva, mint egy medve. Vén medvének neveztük volna, de még bizony nem vén. Nem látszik többnek harmincznyolcz—negyven évesnél. Szakállában, bajuszában, hajában az ezüstszinnek nyoma sincs még. Ha így meghajolva nem ülne, hanem kiegyenesednék, fölkelne helyéről, mellét kidüllesztené, daliás alak volna.

Ekként ülve, fejét tenyerébe hajva azonban összetöpörödött, vén embernek látszik, a ki mindennap egy kicsikét veszítve súlyából, életerejéből biczeg tovább az élet országutján sirja felé, a mely mind jobban közeledni látszik feléje.

Egy pinczér arra szalad, megszámlálhatlan mennyiségű tányérthordván szédítő ügyességgel a kezében. De akármilyen ügyes egy pinczér, arról nem tehet, ha valamibe beleütközik a lába, a mit észre nem vett.

mindig kevés közöttük nemcsak a magyar, hanem a magyarul tudó is, a sovinizmus erősítése helyett éppen az ellenkező irányban hatna. Legtöbbször azonban, ha a műveltek és jobb maguk köré gyűjtve az elszakadtakat, igyekezzenek szóval és tettel megértetni velük, hogy az igazi hazafiság nem anyagi haszonra néz s nem annak hőddol. Az elhagyott haza áldása kísérelni őket a munkájukban.

Debreczen, szeptember 5.

Osztrák válság. A király a mai nap folyamán fogadta az osztrák miniszterelnököt, továbbá Rezek dr. tárczanéki cseh minisztert. A miniszterelnök és a cseh miniszter között úgy látszik esélyes differenciák merültek fel, mert Rezek dr. nem felelt meg a hozzá fűzött többi varakozásnak, hogy a cseh partokat és a cseh politikuskokat Körber beke törekvesei számára megnyeri. Ennek következtében Rezek dr. már legközelebb megváltik tárczájától.

Rezek dr. távozását, de valószínűleg csak a királyok a hadgyakorlatokról való visszatérése után, a reichsrath feloszlatása fogja követni, amit hosszú és bizonytalan ideig annak újabb egybe hívása, illetőleg az új választások kirása követni nem fog.

Az osztrák sajtó bámulatra méltó tájékoztatatlanságot tanúsít e kérdésben. Így a kormányhoz közeli Reichswehr azt mondja, hogy már a kvótának ez év végén való rendezése is okvetlenül szükségesé teszi azt, hogy a reichsrath már 1901. év elején ismét együtt legyen.

Ez az állítás nem felel meg a valóságnak, mert tudvalevő, hogy a kvótakeres 1901. június hó 30-ig el van intézve és pedig Ausztriában császári rendelettel, Magyarországon pedig királyi döntéssel. A kvótakeres tehát nem teszi szükségessé a reichsrath egybehívását.

Ennek folytán megtörtént az a kicsiny szerencsétlenség, hogy a megszámlálhatatlan mennyiségű tányér és evőeszköz nagy csörömpöléssel a földre pottyant, nem anélkül, hogy az egyik meleg levestel telt tányér szegény Balásznak ölébe nem hullott volna.

Mire Balázs, anélkül, hogy ez a dolog csak egy pillanatra is jókedvre hangolta volna, felszisszent és így szót az ijedt pinczérhez:

— Eltekintve attól, hogy senki sem szereti, ha meleg leves ömlik az ölébe, vegye figyeembe, hogy a nadrágot sem lopotam.

Ezzel se szólt, se beszélt többet, hanem leküzdven azt az indulatát, a mely tenyerét érint ez esetben hozta volna a pinczér képevel, fölkelte és eltávozott a vendéglőből. Távozófelében még egy percze előttötte az epe, a mikor látta, hogy a vendégek egész nyíltan és szemtelenül jóízűen nevetnek a baleseten, a mely érte.

Balázs tehát, mint mondtuk, eltávozott a vendéglőből igen nagy bosszankodással, a mely egész uton, hazáig a vendéglőtől, nem hagyta el. A nadrág egyszer s mindenkorra oda volt; mert a világ összes benzineje sem lett volna elég, hogy azt a rengeteg zsírfoltot kivegye, a mit a leves ejtett rajta. A mikor hazaért, még jobban bosszankodott. Maga sem tudta miért.

Az agglegény jellemző tulajdonsága, hogy vagy éhes, vagy szomjas, vagy bosszus. Ő tehát bosszankodott, a mikor ruhát váltott és megint kényelembe helyezkedett; bosszankodott azért is, különösen, amikor végigterült a dívánon és körülnézett, hogy mivel üthető agyon az időt és arra a megdönt-

Sokkal nagyobb aggodalomra ad okot az, hogy — a mint ezt a több oldalról megerősítettek — az osztrák állampénztár üres és a legfontosabb investíciók sem fedezhetők. Egyes pénzcsoportok pedig odanyilatkoztak, hogy ők csak azon esetben hajlandók kölcsönügyi tárgyalásokba bocsátkozni, ha azok alkotmányos uton köthetők meg. Így módon a pénzügyi kérdés teszi leginkább szükségessé azt, hogy a kormánynak előbb-utóbb foglalkoznia kell az új reichsrath egybe hívásával, tehát az alkotmányos állapot fentartásával, a mely álláspontot különben a magyar kormány a legayomatekosabban ismételt hangsúlyozott.

Ugyancsak jó forrásból szerzett értesülés szerint maga a közös kormány, Goluchowski és Kállay is ezt az álláspontot támogatják, főleg a dualizmus fentartása szempontjából.

Az új parlamenti összehívása, itteni politikai körkörülménye szerint, őszre várható a magyarországi választások terminusával és pedig 1901. év nyara volna az a terminus, a mikor Ausztriában kiírják az új választásokat.

Uj hadügyi kiadások. A király most vasárnap Goluchowski külügyminisztert és Krieger hadügyminisztert külön kihallgatáson fogadta. Tudósítónk jó helyről szerzett értesülése szerint, a két közös miniszter kihallgatása nagy, halaszthatatlannak jelzett hadügyi kiadásokkal van kapcsolatban, melyekkel a közös kormány már a legközelebbi jövőben fel fog lépni. A politikai köröket nagy nyugtalansággal tölti el ez a kiballgatás, mert az a szoros szövetségi viszony, mely Ausztria-Magyarországot Németországhoz köti, és az a zsák utca, a melybe Németország kínában jutott valószínűleg azt fogja eredményezni, hogy nagy és súlyos áldozatokat követeljen majd a monarchiatól is. Minthogy pedig a delegációkat mostanában az osztrák viszonyok folytán egybehívni nem lehet, tartani lehet attól, hogy e kiadásokat az alkotmányos megzavarás nélkül fogják teljesíteni és a jövő év őszén összeülő delegációk elé már csak a bevezetett tényeket állítják, úgy hogy a telje-

hetlen meggyőződés jutott, hogy unatkozok.

Átkozott unalom! Mintha isten ezt a gyötrelmes dolgot is csak az agglegények bosszantására teremte volna a világra.

Szegény Balázs még nem tudja fölfogni azt az igazságot, hogy az agglegény éppen ezért bosszankodik mindig, mert unatkozok.

Most még abban a véleményben volt, hogy azért unatkozok, mert bosszankozok.

Fölkejt a helyéről s föl-alá járkált a szobájában. Minden áron agyon akarta csapni az időt, De hát mivel? Teremtő ég mivel?

Valamikor, régen tudott a hegedűn cincogni egy kicsit. Kikaparta hát az almáriom felekérő a hangszert; megszorította a csavarjait, meggyantázta a vonót. Egyszer-kettőt húzott a hurokon: megpróbált egy régi stóráját.

Micsoda hangversenyek voltak ezek.

A ki a szomszédban meghallotta, szerette volna azonnal a fogorvoshoz szaladni, annyira megfajult hirtelen a foga. Ez ormótlan kezekkel akarsz te, szegény Balázs, édes dalt csalni a hurokból! E penészes, molyette elfakult lelekből akarsz te, szegény Balázs, érzést önteni e hangszerbe?

Krejtette a kezéből a vonót, utánna a hegedűt. Zaj nélkül hallott alá mindkettő a puha szőnyegre, azután ői zaj nélkül hullt alá a jelen sivár és vigasztalan sivatagából a multba, annak körébe, ennek világosságába.

Haj, milyen más élet volt akkor, a mikor még a remények úgy virágoztak, mint a nyíló rózsakert!

sített kiadásokat a delegációknak már csak póthitelek alakjában lesz a kalmuk megszavazni.

Nőnevelésünk.

Irta: Gróf Csáky Albinné.

II.

Előben előmerem, hogy ama bizonyos hivatást vesztett szalájkra üdvös és jó dolog, ha nyitattik számára újabb, tehetségeinek és képességeinek megfelelő tudományos pályát is. Ezért örömmel üdvözlöm az orvosi és gyógyászati pályának számukra való megnyitását. Tapasztalásból tudom, hogy a nő finom megfigyelő képességénél fogva, mely részben gyöngéd erzekényegen és irgalomra, részben hajó szíven alapul, felte alkalmas a gyógyászatra, melyet, megvagyok győződve, számosan a legnemesebb ambícióval; legönfelajdózóbb odaadással fognak gyakorolni.

A valódi nő természetben fekszik az irgalmas szamaritán hivatása s ha ezt tudománnyal felfegyverkezve fogja gyakorolhatni, természetesen csak önjére váhát hivatásának. — De a pályára elég ha akkor készül, mikor már önmaga errett eszszel itelhet hajlama és hivatása felett és azon önké-zitő tanfolyam, mit akkor errett eszszel, hivatásáért lángolva, céltudatos erőakaratral fog követni, egy két év alatt eredményre fogja vezetni, mint a gymnasiumban sablonszerűen agyonütött nyolcz evnek példásan lenyeit iskolapora.

Mar mostani felőbb leányiskoláinkból úgy szeretnék kiköszöbölve látni annyi fölösleges, időtrábló algebrát, magasabb matematikát, melynek mi nők annyira hasznát nem vesszük, hogy a legrövidebb idő alatt elfelejtjük.

Tapasztalásból szölok — jó matematikus voltam — öröme jó öreg Sarlay tauraromnak, — es nem most harmincz de harom év multán annyira eifelejtettem, hogy fogalmam sem volt többé arról, mint kell gyököt vonni, vagy radinszt kiszámítani.

Nem volna-e okosabb már ezen nőluok

A mikor még volt mit remélni és a mikor édes volt a remény. Volt még ifjuság, jökedv; merészség, friss dinom-danom: Milyen jó volt varni a vasárnapot egész héten át, a mikor kijárt sétálni a városigetbe a zöldbe a Paprika-Jancsik elé, vig zenesót hallani és iszonyuan nevetni azon, a mikor a szűz Paprika Jancsik pofonütötte a szidét. No de nevetéséges is volt az nagyon.

Es milyen jó volt tudni, hogy valaki ott jár mellette és szinten nevet Paprika-Jancsik mókáinak, különösen a z é r t, mert az a valaki látta hogy ő milyen szivből tud nevetni.

Régen volt az nagyon, szegény Balázs! Az idők köde belepte már azt az emléket.

De megkell adni, hogy szép volt az a kicsiny, rózsaszínű teremtes, a ki nevetve is folyton csevegve kapaszkodott karjaiba.

A kis Rózsika volt. Fiatal volt Varóány volt. Egész héten dolgozott rózsás ujjával, hogy vasárnap Balázsszal sétálni mehessen. Mert érdemes volt ám! Hisz mindketten oly szerelmesek voltak.

Azután, mikor jól kinevelték magokat és hízta a jókedvtől, elkezdtek beszélni a jövőről, jövőnek száz reményről, reménynek száz boldogságaról. S úgy beszéltek hogy egyszermind át is léte a boldogságot, mely a távol jövőben p i s l o g a t o t t felejték.

S aztán egyszerre jött a nem várt örökség. Szegény Balázs hirtelen meggazdagodott.

Mintha valami súly nehezedett volna szívére.

főlölesleges tudományok helyett több időt szentelni az élő nyelvek jó tanítására? a világirodalom tüzetesebb oktatására? és azonkívül pár órát annak oktatására is keríteni a mi a nőt saját birodalmában, házában, függetlenül tenné cselédeitől? Izsák, mosást; vásárlást, alapos ruha és fehérenemű varrást? A sok néha főlölesleges apró kézimunka helyett, amelyekkel annyi főlölesleges időt pazarolnak el! — es plane most még női gimnáziumokat létesítenek.

Nők, nők, nem tudjátok ti mit cselekedtek! Megengedem, hogy nemes ambíció volt rugója sokaknál a mozgalomnak, de elfelejtitek, hogy midőn egyenlőné tenni igyekeznek a nőt a férfival, kivekötözték őt saját bajából, kirántják magasabb légkörbe, melyben elvontan a mindennapi élet csatázaival, porától, piszkától, mintegy őrszemet állt a férfi küdelmei felett, — ki érte azokat eber szemme, meleg érdeklődéssel, — de bele nem keveredve a harcába, megtarthatta objektív tisztántartását, szerelődén óvhatta, tothette társát, ha a saját magas őrtornyából veszélyt, ballepest szimatolt közeledőben, szive melegével elszűzhetette újra a reményt ér munkakedvet a csüggesztő balsiker dermedése után ott volt mindig az erzés, gyöngedség legutolsó menedekhelye is, hol most még meghozható, a boldog, a nyugodt, az egyetérző szűk családi kör.

Ne romboljátok le nők! saját szentségtörő kezeitekkel az utolsó szentelyt, melyet szét nem zuzott még az idők siető tipró kerekke, tiszteljétek gyöngeségünket, mely gyöngedséggé válik, ha hozzánk mellőn nevejük és emeljük, azt becsüljétek meg alárendeltségünket, a mely a legerősebb és a legszebb fogyerünk!

Ne óhajtsuk általánossá tenni azt, a mi egyesekre applkálva helyes jótékony és üdvös lehet!

Szóval: lehessenek a nők orvosaink, gyógyszereseink, hisz a kivétel csak megérősíti a szabályt, — de ne legyen, a világot se legyen női gymnáziumunk, melybe ép úgy rohanna, hivatott, hivatlan, mint a légy a mézre, vagy jelenlegi leányaink a tanítói pályára, mint a leguriasabbra, míg iparosaink mű-

parosaink panaszkodnak, hogy nincs számukra női kéz, — a mely pedig kenyerét ott olyan jól, olyan tisztességesen meg kereshetőné.

Miért legyen egyenlőség a földön férfi és nő között? mikor egyenlőség nincs szélcs a világon semmi, de semmiben? mikor egyenlőség levél nem létezik a fán? mikor ellentétben alapul a világon minden öröm, minden haladás, minden igyekezet! Mely szem bírna el a soha le nem áldozó nap fényét? Mely szervezet tartaná ki az éj nyugalma nélküli tevékenységet? mely növény tudna megélni eső nélkül örökké mosolygó ég alatt? mely sziv volna még fogékony az öröm iránt, ha soha bánat meg nem érte volna? miért nem kívánjuk a rózsától a tölgy erejét? miért élvezzük ennek árnyát forró délben, a nélkül, hogy bírna annak illatával, pompájával?

Miért nem óhajjuk, hogy elvezessük együtt a nap aranyos attetsző sugarát midőn gyönyörködünk a komor, fekete viharfekető cikázó kék villámában hatalmasan dörgő menykővében?

Szép, hatalmas, imponáló marad mind-egyikük természetéhez hiven, a nélkül, hogy kivekötöznék ebből a felőltené a másét. Maradjon a nő is virágnak szíretete melegével éltető napfénynek, ne vágódjék a tölgy erejére, a vihar hatalmaságára.

Isten erejét, hatalmát, nagyságát hirdetik ezek is, azok is, ki mind teremtette őket a mint teremtette a szép hivatást adott ennek is, annak is, a maga saját körében!

A kínai háboru.

Epp tegnap hangsúlyoztuk Oroszországnak a lépését nagy horderejű tényének méltatásánál, hogy Franciaországnak most nyílik első alkalmja, hogy hű szövetségessé támogassa. És íme, azt igazolják a mai párisi táviratok, a mely valóságos tularadozók a nagy ösömtől, hogy Miklós csár táviratban ismerte el a két hatalom közt a teljes egyetértést. Nem zavarja ezt az örömet a csárnak az a kijelentése sem, hogy a párisi kiállításra nem megy el

Ellensúlyoz ma mindent az elismert egyetértés.

Módot nyújtott pedig az elismerés kijelentésére az, hogy a csár Szt.-András-rendet adományozta Loubet elnöknek és ezt sajátkezü levele kapcsán küldte el. A Figaro ma rá dupláz a czarra és hataozottan kijelenti, hogy Franciaország hozzá fog járulni Peking kiürítéséhez.

A béketárgyalások egyelőre még mindig a tervezet és az előkészítés stádiumában vannak. Oroszország javaslatával szemben pedig igazi meglepetés-számba megy az a washingtoni távirat, hogy Oroszország remélhetőleg az általános óhajnak fog engedni és lemond arról, hogy csapatait kivonja Pekingből. Ha ez a hír valóban bizonyul, úgy varatlan fordulat állott be Oroszországnak és az Egyesült Államoknak egymá hoz való viszonyában. Sőt mi több, ez a fordulat azt is jelenti, hogy Oroszország marad izoláltan a terével és a hatalmának ismét újabb csoportosulása várható.

Mai távirataink a következők!

Páris, szept. 4.

Az a sajátkezü levél, a melyet Miklós csár a Szent-András-reno adományozásával kapcsolatosan Loubet elnökhez intézett, így szól:

Rendkívül kellemes nekem, hogy nagyrabecsülésnek ezt a jelét olyan időben adhatom at önnek, a mikor a Franciaország és Oroszország között oly szerencsés helyreállított teljes egyetértés inkább mint valaha, gyakorolhat jótékony befolyást nemcsak a közvetlen érdekekre, hanem az általános béke fontartására is, melyet egyaránt szívünkön viselünk.

A csár azután sajuálja, hogy ő és a csárné nem látogathatja meg a párisi kiállítást. De — így végzi levelét — távolból és közelből egyaránt csatlakozunk mindenhez, a mi Franciaországot illeti. — Megelegedéssel veszünk tudomást mindenről, — a mi Franciaországnak a dicsőségére és javára valik.

Páris, szept. 4.

A Figaró írja: Sona Franciaország va-

Rózsikát elhagyta. Sőbbé aztán nem is látta. Azt hitte el is felejtette. Kapott egy két levelket tőle. Egyiken másikon mintha odaespepent köny nyoma látszott volna. De Balázs Nem felelt rá. Érzéketlen lett mindn iránt, a mi azelőtt boldogította. Csek a pénzre gondolt. A pénzre a sok pénzre, hogy az minél több legyen. Már Paprika Jancsi mókái sem mulattatták volna már, ha fölkereste volna a városligetben. De nem keres e fel.

Balázs fölriadt elmodozásából. A hegeű a vonó ott hevert lábainál. Senda szemekkel felve nézett oda. Hozzá sem nyult; mégis mintha magától zengett volna az átkozott hangszer rég mult időkéről, eltékozolt boldogságról, felsécsérelt ifjuságról, megfojtott érzésekről.

— Nem, itt ki nem tartom tovább — ki áltá Balázs a homlokához kapva, hogy elűzze az álomképek máskor oly röpke, most oly állandó tüneményeit. Azután gyorsan kapkodva mint a kit kísértet üz, kalapját botját véve, kisijetett az utcára.

Csak eredj és siess szegény Balázs, mint akit a sors kerget. Talán megtalálod újra csak árnyékát is annak, a mit egykor eldobtal magadtól.

A legboldogtalanabbnak is tartogat valamit a boldogság tartalékából.

Csak ment maga sem tudja hová, maga sem tudja meddig. Napsugár, emberek tömege futkosása, házak, paloták mind, mind kerügni látszottak körülötte, az álmodozó körül, a ki könyveivel, szive vérvél szeretné visszavarázolni a multat, a melyet a pénz kísértete homályosította el.

S a mint így ment gondolataiba elmerülve, egyszerre megállt egy melet előtt. Egyformán öltözött fiatal lányok haladtak el előtte,

szép kettesével, rendben, némán. A sor végén éltes asszonságok jártak nagy komolysággal. Sápadi és néma lányok voltak javarészt. Mintha ifjuságuk zomancza korán lekopot volna arcukról és lelkükről.

De nem. Egy van közöttük (tiz-tizenkét éve lányka lehetett) a ki oly vidor, oly szivetemelő vidor! Az égre és minden lakóira! Ez az arc! Ha érzi, szerveid, Balázs nem üznek veled kegyetlen játékot, ez nem más min' Rózsika. Ugy nevet most is, mint ő, a mikor Paprika Jancsi előtt mu'attak. Ugyanazok a szemek, ugyanazok az ajkak! De hát hogy maradhatott olyan fiatal? Az idő, vajjon nem vágta to e fölöt'e is? A sós könyvek a szemekből nem martsak mély ráncokat az arcra? Vagy talán e fris harmat csepp itt visszatelé halált az időben, a mig te, szegény Balázs előre mentél, mindennap egy lépéssel közelebb a sir felé? Eredj, siess! ott áll a sarkon egy rendőr. Kérdezd meg tőle, (talán tudja) micsoda leányok ezek?

A rendőr a kérdésre mogorván felel!
— Arvalányok, az arvahából. Sétálni viszik őket.

Azután elfordul, mintha szava nem éppen szíven ütötték volna a kérdézőt.

— Tehát árva! — gondolta Balázs.
— Ha a természet játéka itt csufot nem üz belőlem, akkor az a lány itt az ő leánya és akkor Rózsika meghalt!

A leányok ezalatt elhaladtak előtte, miatt a rendőrrel beszélt. Köny zavarta látását, homály agyvelejét, reszketés járását, De azért futott utánuk, mint az eszevesztet s csak akkor törölte le szemét s homlokát, a mikor megint a leány mellet haladt, a ki ime újra ránevetett. Talán Paprika Jancsinak nézte őt, hogy ilyen édesen nevetett uajta!

Az arvaház női igazgatója nyájasan barátságosan aillagosította föl, hogy a kérdézt leány öt év előtt került az intézetbe. Apja Tahi István, anyja Galos Rózska volt. Mindkettő elhalt, arván hagyva a kis Rózsikát, a ki idekerült; itt jó magaviselete tanusit; mindenki szereti friss jókedve és csengő nevetése miatt.

— Hogy elviheti-e magával? kérdi ön — ha biztosítja jövőjét, örökbe fogadja, akkor öpre bizom.

S csakhamar maora maradt a leánykával, a kit beküldtek hozzá. Szegény Balázs torkát, hej be fojtogatta valami, amikor a leányka kezeit felve, remegre megfogta s gyöngéden megszorította. Hogyan futot ki szeméből az áruló viz, a foró köny, a mikor sülei után kérdézősködött s a lányka csak ara tudott emlékezni, hogy anyja nagyon szegény, nagyon szomorú volt mindig mig véyre se vig, se szomorú nem volt, csak csöndes, nagyon szöndes...

S mikor hazavitte s ott elhelyezte, neki adván az egész lakást, annak berendezését, teletömve a szekrényeket játékokkal, im: csoda történt! Hogy hogynem, a hegedű, a mely csak nemrég olyan iszonyu hangot adott, újra megszólalt Balázs kezében s olyan dalokat es lt ki a hurokból, hogy a ki meghallotta, dehogy szaladt a fegyrvoshoz fogat huzatni, álmélkodva hallgatta, mondván:

— De boldog lehet az, ki ilyen nótákat tud!

Talán boldog is volt megint; talán új remény vonult a szívébe, a mi nélkül emberi sziv el nem lehet.

De legboldogabb volt akkor, a mikor a kis lányt kivezezte a városligetbe a Paprika Jancsihoz és ott nevetni látta...

lamely barátjának vagy szövetségének levele nem volt szivesebb és hízegőbb, mint Miklós császár levele, a ki ezzel a francia-orosz szövetséget elpusztíthatatlanul megerősítette. A körülmények rendkívüli jelentőségűvé teszik. A kiábránduló szövetséget ez a levél csak megerősíti. Franciaország hozza fog járulni abhoz az indítványhoz, hogy Pekinget ürtésék ki,

A Gaulois örömmel fogadja Miklós császár meleg hangu levelét és azt mondja, hogy a szövetség most erősebb és bensőbb, mint valaha. Ennek kell, hogy minden francia polgár örüljön. A kormánynak igyekezni kell, hogy a lehető legjobban hasznára fordítsa ezt a dolgot,

Washington, szept. 4.

Hivatalos jelentés szerint az Egyesült Államok kormánya még nem kapta meg a válaszokat a Pekingi kiűritésre vonatkozó legutóbbi közleményre. A pekingi események következtében reméli, sőt biztosan várja a kormány, hogy Oroszország engedni fog az általános óhajnak és lemond arról a szándékáról, hogy kivonja csapatait Pekingből.

Összeesküvés a román király ellen.

Bukarest, szept. 5.

Az itteni hatóságok egy összeesküvés fedezték fel, mely Károly román király életére irányult.

Floreanu vizsgálóbíró több titkos levelet talált egy bolgar kertjében elásva. Magához hozatta a fogházból Trifanovot a bukaresti fiók komité volt elnökét és Bogdanovot a szófiai komité utazó ágensét, mivel a titkos levelek kulcsát csak e kettő ismerheti. Trifanov lefordította a levelet, — a melynek tartalma a következő:

Marko Boszniakov ügynökünknek

Bukarest.

Sarafov és a haza nevében meghagyjuk!

Én, Boris Sarafov elnök meghagyom Marko Boszniakovnak, hogy Romania királyát meggyilkolja. Károly királynak még ez évben meg kell halnia, hogy drága hazánk ügyét megnyerjük és Macedóniát és a drinápolyi vilajetet folszabadítsuk a török uralom alól. A királyi sétái közben, mikor senki sem követi, igen könnyen lehet meggyilkolni. És te, Marko Boszniakov, ha e hazafias tettet elvégezted, a haza szentjei közé fogsz fölávattatni!

Szófia, apr. 9, 1900.

Boris Sarafov, s. k.

E levél lefordítása után a vizsgálóbíró egyedül maradt Trifanov-val és faggatni kezdte, hogy mit tud az összeesküvésről. Erre Trifanov bevallotta, hogy a télen Sarafov — a szófiai forradalmi bizottság elnöke Bukarestben volt és neki és Bogdanovnak elmondotta, hogy Károly király meggyilkolása után miként fog Macedóniába börtöni. S mivel Károly király beleavatkozásától fél, elhatározta annak, Take Jonescu és még két három politikusnak meggyilkolását, mivel akkor Romániában teljes anarkia lesz.

Trifanov és Bogdanov ellen vetéseket tettek, mire Savarov így felelt:

— Mondjátok meg őszintén, el vagytok-e határozva, hogy meggyilkoljátok, mert ha nem, akkor majd elvegzem magam!

Ezután a vizsgálóbíró elvezette Trifanovot a mellekszobába és Bogdanovot kezdte vallatni ki mindent tagadott. Trifanov ekkor kinyitotta a mellekszoba ajtaját és félkészséggel elkiáltotta magát:

— Ne légy olyan aljas! Mondd ki becsületesen, nem igaz-e hogy decemberben Sarafov az Unirea szállodában mindkettőtököt biztatott, hogy gyilkoljuk meg Károly királyt?

Erre Bogdanov is mindent bevallott. A többi levél is mind Károly király meggyilkoltatására vonatkozik.

E felfedezéseket ma táviratilag közölték Margbilemann külügyminiszterrel.

Bukarestben óriási az izgatottság e felfedezések miatt.

Egy monasztiri jelentés szerint, a török hatóságok is vizsgálatot indítottak, melynek az lett a következménye, hogy letartóztatták a monasztiri bolgár főgymnázium igazgatóját és 47 agenszt, kik a szófiai forradalmi bizottság szolgálatában állottak.

Debreczeni népiskolák tulzsufaltsága.

— Levél a szerkesztőhöz. —

T. Szerkesztő Ur!

Előszóval is elmondhatnók amit akarunk de mert közügyről szólunk ezt az utat választjuk kérve tőle, szerkesztő urat, hogy kétségbejő helyzetünkön segíteni méltóztassék.

Anyival is inkább kérjük ez, mert szerkesztő ur, mint ember általános elismerés szerint nemcsak érez a «jó» «szép» és «nemes» iránt, hanem cselekszi is azokat, mint presbyter pedig épen hivatva van ébresztőt fujni az «alvók fülébe.

Ugyanis:

Mit elsze óta napról-napra futkosunk egyik iskolából a másikba, hogy gyermekeinket elhelyezhesük nemcsak a törvény által előírt kötelezettségünknek megfelelően, hanem szülői-égi rendeltetésünk legmagasabb feladatát önkent és örömmel teljesítsük.

S mi az eredmény?

Az hogy egyik iskolában is, másikban is nyolczvától száz huszíg találunk már beiratkozott elemi tanulókat — olyan tantermekben, a melyek még nyolczvan tanulóknak sem felelnek meg.

Már most ha azt a kötelességet mérlegeljük, mely gyermekeink egészségi állapotának megőrzésére köti szívünkre: nem adjuk a kész veszedelmbe őket, hisz minden évben éppen azért ismétlődik a járványos betegségek mert a mi iskolánk az egészségi követelményeknek a tulzsufaltság miatt kevésbé felelnek meg, mint a huszár kaszárnya lóistállója, ha pedig a tanévet követő szellemi eredményt mérlegeljük, eleve szánakozva gondolhatunk az elröppent 10 hónapra, mert elvegra a tanító is csak ember, nem pedig Krisztus és 120 gyermekkel nem képs ugy foglalkozni, hogy a z o k k e l l ő alapot nyerjenek.

S ha még minden iskola 120, esetleg 150 tankötelet fogad is be, még is kimarad vagy ezer tanköteles.

Mi lesz ezekkel?

Minő lélekkel alkalmazhatja az 1868. évi tanügyi törvényt az a rendőrkapitányság az iskolakerülőkkel szemben, a mikor azok a viszonyok miatt a slendrián viszonyok miatt lettek iskolakerülők?

T. Szerkesztő ur! Ön presbyter. Önnek igen szép tere van, hogy nemes szíve sugallata szerint cselekedhessenek. Mondja el — kérjük önt — mondja el ott; a hol a veszedelmet nem látják, a hol struczpolitikát üznek, hogy e tarthatatlan helyzeten segíteni s ezt orvosolni kell.

Ma meg kérünk és reménykedünk; de félünk, a közel jövőben tömeggé verődik az elkeseredett szülők sokasága s majd olyan fegyverrel fog követelni, a mely nem válik diszere Debreczennek.

Kérjük Önt, szálljon a komoly hazafi hazájával, a költő ékes nyelvével a szerkesztő kötelességérzetével az aggódó szülő szívérzetével s hiszük, hogy felébred letargiájából az a presbyterium, mely évek hosszú sora; óta egyetlen új iskolát sem létesített s felelő az az ós igazságot, hogy az iskolák az egyház veteményés kertjei.

Az egyház szegénysége, anyagi viszonyainak korlátoltsága itt nem érve, csak ürügy. Az ós Debreczen ós előjárói — egyházi, világi egyaránt — ma is tudnának segíteni. Csak hogy azok nem partoskodtak, a mikor népnevelésről volt szó.

Debreczen. 1900. szept. 4.

Teljes tisztelettel: Sok szülő.

H I R E K.

Aktuális versek.

Az idő kissé zordra fordult,
Elmult a szép nyár, el bizony,
A hadgyakorlatot lefutták,
Holnap már itt a garnizon.
Lehet, hogy némelyik fess tisztet
Boldog vetélytárs várja itt:
Ez kérem oly szerencsétlenség,
Mely végzetessé válhatik...

Az idő kissé zordra fordult,
Becsuktak mind az uszodák,
A körösbén csak a hal fürdik,
Ha nem történnék új csodák,
Sok új bus, kitél felöltő
Hordár a zálogházba vitt:
Ez kérem oly szerencsétlenség,
Mely végzetessé válhatik.

Az idő kissé zordra fordult,
Az embernek a sive faj,
Nincsen s inház; nincs bufelejtő,
Egy hely van csak a Mülleráj...
Itt temeti szépen az ember
Illuzióját, vágyait:
Ez kérem oly szerencsétlenség,
Mely végzetessé válhatik!

Az idő kissé zordra fordult,
Hull már a sarguló levél,
Jó von egy kissé lángra gyulni,
Hideg van, dér hull, jön a tél...
Vizsgálatom sóvár szemmel
A déli korzó lanyait,
Ez kérem oly szerencsétlenség,
Mely végzetessé válhatik.

Az idő kissé zordra fordult,
Hideg van, bár az ég azur,
S e hírről nem száraz riportban,
De verhen szól a toubadur.
Szegény egy verskötetet ad ki
S a pénzt hiába várja itt:
Ez kérem oly szerencsétlenség,
Mely végzetessé válhatik...

Dyb.

* **Iskola megnyitás.** A népiskolai évet megnyitó isteni tisztelet f. szeptember kő 7-én pénteken reggel 8 órakor fog megtartatni egyidejűleg a Nagy és Kistemplomban.

* **Az ev. ref. egyház presbyteriuma** a f. szept; hó 2-án el nem intézett ügyek tárgyalása veg-tt f. szeptember hó 6-án csütörtöken d. u. 3 órakor másodszori meghívásra gyűlést tart, melyen tehát az egyházi törvények 30 §-a értelmében a jelenlévő többség határoz.

* **Ezredes ur Aulich.** Ugy látszik, hogy ezredes ur, Aulich szeret beszélni a szigorúságról. Csak nem régen jarta be a lapokat a braganzai herczeggel történt afférja s most megint a lapokba kerül a neve egy olyan kijelentés miatt, melyet csak erős felinnulaskau es ugyancsak meggondolatlanul tehet meg egy közös hadseregbeli ezredes is. Kijelentette ugyan is, hogy ő nem ismer sem magyart, sem magyar polgárokat, sem magyar királyi csendőrséget.

A furcsa esetről belényesi tudósítók a következőket írja:

A debreczeni 37-ik gyaogezred, Aulich ezredes parancsnoksága alatt a napokban Hollió községbe vonult, a hol huzamosabb ideig kellett tartózkodnia. Ezredirodának való helyiség csak kettő volt a faluban, az egyik az iskola, a másik pedig egy bolt, a melyet azonban három kereskedő már előzeteg kibérelt és megrakott árukkal. Míthogy azonban az iskola kissé távol esett az ezredes lakásától, Aulich ezredes, a ki a braganzai herczeggel való affairejéről ismeretes, elrendelte, hogy a boltból hordják át az árukat az iskolába, a boltot pedig rendezek be ezredirodának. Segédtsíjtje által meg is üzentette a kereskedőknek, hogy hurczolkodjanak át, mert különben ki do b a t j a h o l m i j u k a t az utcára.

A kereskedők azonban ezt nem akarták megtenni, mert az iskolahelyiség szűk lett volna raktárnak, és ortalomért a csendőrséghez fordultak, Azalatt megjelent a bolt előtt az ezredes segédtisztje katonákkal és éppen be akartó történi az ajtót, hogy végrehajtsa az ezredes parancsát. A kereskedők az erőszaknak engedve, kinyitották az ajtót és a katonák a bolt kiürítéséhez kezdtek, a mikor töltött fegyverekkel a feltűzött szuronyokkal odaérkezett az őrsvezető négy csendőrrel és a törvényt nevében felszólította a tisztet, hogy a kiürítéshez hagyjon fel. — A segédtiszt engedelmességet és felhívta az őrsvezetőt és a kereskedőket, hogy menjenek az ezredeshez.

Ez meg is történt. A segédtiszt előadta az ezredesnek a történeteket, mire Aulich ezredes felszólította az őrsvezetőt, hogy ismét eljé azokat a szavakat, a melyeket segédtisztjének mondott. — Az őrsvezető ezt a legnagyobb lelki nyugalommal tette meg. — Aulich ezredes erre dühösen kifakadt:

— Hogy merészel ellenszegülni egy ezredparancsnak és hogy merés csendőröket felszereltetni a katonaság ellen? Most én vagyok itt az állomásparancsnok, én vagyok felelős a rendért!

— Bocsnát ezredes ur, — felelt az őrsvezető — a magyar királyi csendőrségnek az a hivatása, — hogy az állampolgárok személyét és vagyonát az erőszak ellen megvédelmezze.

— Én nem ismerem magyar állampolgárokat, s én magyar királyi csendőrséget!

Mikor erre a kifakadásra az őrsvezető azt a megjegyzést tette, hogy a törvényt nem ismer kivételt, az ezredes mars kiáltással kiadta neki az utját.

Az őrsvezető küldöncz által azonnal jelentést tett parancsnokságának erről az esetről.

Aulich ezredes azután néhány perc múlva személyesen ment oda az üzlethelyiséghez és beszüntette a kirakodást.

* Vasárnapi kerékpárverseny. A polgári kerékpárosok egyesület szeptember 9-iki versenye rendkívül nagyszabásúnak ígérkezik. Budapestről már eddig is több hírneves versenyző nevezett. Így Bihari József, Vadas Hugo, Herczeg Béla, Lövy Arthur. azonfelül kiállításba helyezte bejvetelét Wiegand Dezső, Papp Ferencz és még több elsőrangú versenyző.

* A párisi kudarcz. Ez alatt a czim alatt a nagyváradi »Szabadság« ismételen kifejezést ad hazafias elkeseredéssel kapcsolatos pesszimizmusának. Nevezett lap így szól:

«Kicsi dolgon kezdődött. Először az derült ki, hogy a magyar diákok olyan vendégszeretettel részesültek Párisban, mihez képest a debreczeni civis vendéglátása valami erdélyi magyar uré. Azután ki is kaptak a diák urak. — Az oláh diákok fenyegetőzést arattak. A piráisi magyarkodásról nem volt több szó a magyar lapokban. Most a z tá n j ö n a t ö b b b i . s itt elszámlálja nevezett lap, hogy Romániával szemben milyen nevelésesen csekély kiüntetés érte a magyar kiállítókat az érme kiosztásánál.

Hogy a párisi kudarcz-e második része érinti a »Szabadság« tisztelt krónikását, az az ő egyéniségétől függ, de hogy tudósítása hangulatának emelésére most már második ízben használja fel a magyar diákság úgynevezett »vereséget« ahoz, ha nem is rosszakaratu, de mindenesetre felületes nagyképűködés szüksége. Miért keveri ezt a dolgot mindig az ifjúságról s a párisi kiállításról szóló elmélkedéseibe?

Honnan veszi ehez az alapot?

Hogy a magyar sajtó előbb örvendezt az ifjúság győzelmé felett s azután elhallgatott vele? Hát miért hallgatott el? Soha a magyar sajtó sajnálatosabban meg nem tagadta önmagát és

soha szenzációhajászóbbnak nem mutatta magát mint a magyar ifjúság párisi szereplésével kapcsolatosan. A magyar ifjúság párisi szereplése dicőseges volt, mutatják az elért eredmények, hanem mert ennek korpolitika után szenzáció számba ment egy vereségről szóló hír, a magyar sajtó kapkodott a hitvány hazugságon, lekötölte, az olvasók lelkét az ifjúság ellen hangolta, most aztán jöhet a cáfolatok özöne, senki sem hallgat rájuk, még a »Szabadság« krónikása sem. A magyar ifjúságnak a magyar sajtó szerezte meg a párisi vereséget és az oláhok gunyos kaczejjal mondják jogosan, hogy az ő legnagyobb partifogójuk a magyar sajtó. Mi készíti a »Szabadság« krónikását arra, hogy a gunyos örömet növelje?

* Értesítés. A helybe i ipartanonc iskolába a beiratás és tanítás e hó 6-án csütörtökön este veendő kezdetét. Felhivatnak a tanoncztartó iparos urak, hogy tanulóikat a jelzett időtől kezdve úgy a beiratkozás mint a rendes tanítási órára mulhatalanul bocsássák el. A beiratkozás cseljából je en kezdő tanulók e hó 6, 7, 8, 10 és 11-ik napján esti 6 óratól 8-ig a Csapó utcán a párisi tanonc iskolában (Barcsai-ház) — az igazgatói irodában, a mult tanévben jár tanulók osztálytanítójuk előtt kötelesek jelentkezni. Debreczen, 1900, szeptember hó 5-én Az igazgatóóság.

* Kit irigyelnek az uralkodók? A rgyal angol hercegnő nemrég Európa összes uralkodóihoz s az angol udvar hercegeihez és hercegnőjéhez ezt a kérdést intézte: Kit irigyel? — A walesi hercege ezt felelte:

— Irigylem azt az embert, a ki kissé rosszul lehet, a nélkül, hogy egész Európán át ne harsogjon az a jelentés: Ő fensége komolyan megbetegedett; irigylem továbbá azt az embert, a ki úgy ebédelhet hogy az egész világ meg nem tudja róla ezt: Ő fensége nagy étvágygyal evett, irigylem azt az embert, a ki löversenyen lehet a nélkül, hogy mindenütt ezt mondták róla: Ő fensége megint fogadott a lovakra. Szóval, irigylem azt az embert, a ki magáé és a családjaé lehet és a kinek nem ellenőri és részben eferditi az egész világ minden cselekedetét.

A yor ki herceg, az angol trónörökös öcse, ezt írta:

Irigylem azt az embert, a ki az idejével azt teheti, a mi neki tetszik és senki sem törődik vele.

A walesi hercegnő így sóhajt föl:

— Legjobban irigylem azt az asszonyt, a kinek nem kell »élnie« a királyi állást és a ki csak a saját dolgaival foglalkozhatik.

A yor ki hercegnő ezt írta:

— Csak egy embert irigylek és az — a férjem,

Karoly dán herceg felesége, Maud walesi hercegnő ezt írta:

— Ha biciklizhetek a környéken és teljesen otthonomnak és kötelességemnek szentelhetem magamat senkit sem irigylek; de ha királyi fenségné kell lennem — mindent irigylek ezen a világon.

Ezútan három uralkodó nyilatkozata következik. A német császár negatív formában felel. Ezt írta:

— Csak azt az embert nem irigylem, a ki nem szereti a hazáját.

Ferencz József magyar király és osztrák császár ezt felelte:

— Kit irigylek? Mindenkit irigylek a kinek császár!

Végül az orosz czár ezt a különösen megható nyilatkozatot teszi:

— Öszinte irigységgel irigylem mindazokra, a kiknek nem kell elviselniük egy nagy birodalom gondjainak terhét, a kiknek nem kell átérzeniük egy szenvedő nép szomorúságát.

* Hirdetmény. Debreczen sz. kir. város házipénztáranak s a házipénztár által kezelt alapoknak 1901. évre szóló költségvetésirányzata egybeállított s a f. 1900. év szeptember hó 4-ik napjától kezdődőleg 15

napra a város számvevői hivatalánál (város-ház, I. em. 11. ajtó) közszemlére kitétetett.

Erről a város adózó lakossága oly felhívással értesítetik, miszerint a költségvetést a jelzett helyen, a kitett határidőig a hivatalos órák alatt (d. e. 9—12., d. u. 3—6.) megtekintheti s hogy arra — az 1886: XXI. t.-cz. 17. §-a értelmében — egyes adóról észrevételeket tehetnek — s ezen észrevételeket, a f. évi szeptember hó 27-ik napján tartandó rendes közgyűlést megelőzőleg 5 nappal a városi Tanácshoz beadhatják, Kelt Debreczen, 1900. évi augusztus hó 31-én. A városi tanács.

* Az állomástér parkirozása. A vasuti új indóház-épület munkálataival előre haladnak. Ez a körülmény gondot okoz nem csupán a vasutistáknak, de a város illetékes köreinek is, ahol most az n a terven dolgoznak, hogy az állomástér átalakításokkal összhangba hozzák a koloszállás és szép állomásepülettel. A terv szerint parkirozzák az állomástér, csinos és erős kövezéssel kocsitart készítenek és a népkertet díszesebb kerítéssel veszik körül.

* A cselédközvetítő intézetek és a hatóság. A cselédközvetítő intézetek ügyével hosszasan foglalkozott tegnap délután a város jog- és pénzügyi bizottsága abból a körülményből kifolyólag, hogy Ader Jakab foglalkozást közvetítő és cselédhelyező intézet felállítására engedélyért folyamodott. A rendőrség véleménye kedvező volt a folyamodó ügyére, mert az az elhelyező intézetek szaporítását, illetve az ilyen intézetek számanak klenczre való kiegészítését javasolja. Nem úgy a jog- és pénzügyi bizottság, amelye a tanács szintén véleményezésre szólított fel. A jog- és pénzügyi bizottság hozott határozatában azt mondja, hogy Debreczenben nem az a baj hogy kevés a cselédhelyező intézet, hanem az hogy kevés a cseléd. Nincs szükség, hogy az ilyen intézetek számát szaporítsák, de szükség van arra, hogy a meglévőket szigorú hatósági ellenőrzés alá helyezzék. Ezért is javasolja a tanácsnak, ugyisintén a közgyűlésnek is, hogy újabb engedélyt ne adjon ki, de a meglévő cselédhelyező intézeteket szigorú ellenőrzés alá helyezze az arszabály s egyéb kötelező betartásával is. Utasítsa az elhelyező intézeteket, hogy a gazdaktól díjakat csak akkor vehet fel, ha az elhelyezett cseléd legalább nyolcz napot szolgált.

* Az angol sajtó magyar dolgokról.

A Times egyik utóbbi száma hosszabb cikkben emlékezik meg a Transzválból kiutasított magyar alattvalókról. Sajnálja, hogy a magyaroknak oly sokon esett a dolog, annál inkább, mert a kontinensen jóformán a magyar közvélemény volt az egyetlen, mely nem árult el zajos karörömöt, Anglia, transzváil bajai felett. — Megjegyzi, hogy a kiutasítottaknak a magyar állampolgárok csak kis részét képezték s Roberts lord ok nélkül bizonyára nem tette volna meg, hogy ennyi embert kiutasítsanak. — »The war is war, a háboru háboru! — mondja a Times. Egyébiránt pedig a kiutasítottak nyugodtak lehetnek, hogy az angol generozitás most sem tagadja meg magát s teljes kárpótlást fognak a karváltottak kapni. A bragaozi herceg magyar csékei esetéről szinten külön cikkben emlékezik meg a Times s csodálkozik rajta, hogy Magyarországon az uralkodó házból származó katonatisztek külön elhánást várnak. Persze, nem is épen úgy van, a hogy a Times hiszi.

* Eljegyzés. Herczegh Sándor a debreczeni szlntársulat derék tagja és ügyelője eljegyezte Kovács Herminát Budapestről.

1 2 középiskolát végzett fiu tanulóknak felvétetik. Czim a kiadóhivatalban.

x **Neumann M.** szabó céznel fiatal ember mint **napszabó** azonnali állandó alkalmazást kap, ugyanott egy 16 éves **fiatal ember, kinek szép, helyes írása van,** azonnal felvételik.

x **Vásároljon osztálysorsjegyet** Lukács Vilmos bankházában Budapest, V. Fűrdő utca 10., egy egész 12 kor, egy fél 6 kor., egy negyed 3 kor., egy nyolcad 1 kor. 50 fill.

Az E. M. K. E. évi jelentése.

Az erdélyrészi magyar közművelődési egyesület szept. 8-an Kolozsvárott tartja 16-ik évi rendes közgyűlését. Az évi jelentés, melyet Sándor József t. alelnök főtitkár szerkesztett, már megjelent nyomtatásban s ebből ez két az adatokat vesszük ki:

Az egyesület vagyona volt ez évi aug. 1-én: Kész vagyon bankelhelyezésben, értékpapirban, kölcsönökben és ingatlanokban 2.351.766 kor. 37 fillér, várandóság aláírt tagdíjakban és tárgyalás alatt levő hagyatékokban 231.840 kor. 52 fillér, összesen 1.583.606 kor. 89 fillér.

Mejlegyzendő azonban, hogy az algyógyi Kun Kocsárd-léle alapítványi birtok, mely e kimutatásban 443.114 kor. 90 fillérrel szerepel, a földm. miniszter befektetésével együtt most már 877.182 kor. 88 fillér, valamint nincs főlveve az E. M. K. E. palotájának értékek-emelkedése, a 248.308 kor. tárgyalás alatt levő hagyatékok, az algyógyi hid stb. Az E. M. K. E. kész és várható vagyona jóval túlmegy a 3 millió koronán.

A kész vagyon volt tavaly aug. 31-én 2.291.376 kor. 56 fillér, az idei kész vagyon jul. 31-én 2.351.766 kor. 37 fillér; a tőke-szaporodás 11 hónap alatt 60.389 kor. 81 fill.

Az egyes alapok állása ju. 30-an:

1. Tőke alap	1.576.837 k. 86 fi.
2. I. Ferenc J. népiszkolai alapítvány	50.000 „ — „
3. Erzsébet királyné kisdudoróvó alapítvány	50.000 „ — „
4. Kun Kocsárd gf. alapítványa	443.114 „ 90 „
5. Kossuth Lajos alap	21.487 „ 74 „
6. Bethlen Gabor gróf nevére tett kulturális emlékalapítvány	3153 „ 14 „
7. Kovács Sándor nagyedi mérnök alapítványa ez idő (lassankint 200.000 koronára növelendő)	120.544 „ 80 „
8. Magyarország asszonyainak lobogó-alapítványa, mint rendelkezési alap	32.404 „ 92 „
9. Szent-Istváni Nemes János alapítvány	4048 „ 64 „
10. Veress Ferenc 48—49-es honvéd-tüzmester alapítványa	11170 „ — „
11. Emke-palota adóalapja	9181 „ 76 „

Együtt 2.311.943 kor. 76 fill. A Bethlen Gabor gróf szobor-alap külön 4809 kor. 83 fillér,

A tagok száma szépen szaporodik. Belépett a múlt közgyűlés óta 30 alapító 7000 korona, továbbá 1131 rendes tag 46.714 korona, együtt 1171 új tag 53.712 korona kötelezettséggel. A régi tagok közül az új alapszabályok szerinti kötelezettségbe (10 éves ciklus) átlépett eddig 281 rendes és 14 pártoló; lejáróban van ciklusát (6 éves) megújította 315 rendes és 67 pártoló tag. Az alapítók közt vannak: Apponyi Albert gróf, ki már a 7-ik 100 frtot fizet és évente fizetni ígérte, a míg él: Szentés város a 14-ik 100 frttal és Karczag város a 7-ik 100 frttal, Ezer koronával lett örökös tag Bethlen Miklós gróf, Hunyadmegyei főispán. Másodszor lépett be alapítónak 100 frttal B. Bakk Lajos kolozsvári gyáros. Az új rendes tagok közt van 41, a ki az évi 4 koronát kötelezettségen felül évi 5—20 koronát fizet. A régi alapszabályok szerint tag: 78 örökös, 1989 ala-

ító, 7294 rendes és 1778 pártoló, együtt 11.139 Tagdíjakban befolyt a múlt közgyűlés óta ez év augusztus 1-ig; örökösöktől 300 korona; alapítóktól 6314 korona 22 fillér régi rendes tagoktól 7088 korona 34 fillér, pártolóktól 633 korona 50 fillér, új rendes tagoktól 7026 korona 60 fillér. Együtt 21.362 kor. 66 fillér. Együtt 21.362 korona 66 fillér. a gyűjtes folyik.

Az egyesületnek hagyta iskola létesítése föltételeivel özvegy Mohay Károlyné, született Antal Maria urnó százezer koronára becsült magyarkölyáni. kolozsmegyei földbirtokot a rajta levő kerttel és urilakkal együtt azzal az öröklési kikötéssel, hogy a birtok felelősségnek jövedelmét egyik korona és annak gyermekei élvezik, a míg élnek; másik egynegyed-rész jövedelme ée fogytig szinten rokonokra száll. ellenben a fönnmaradó egynegyed-rész jövedelem már most az egyesületet illeti. A szép hagyatékot bírólalag már megítélték és az egész birtokot az E. M. K. E. tulajdonába áttették. Az örökösök lelkese honleány volt s közvetlen örökösök nem lévén, bizalmas körben már az E. M. K. E. megalakuláskor mondotta:

— Ime, megszületett az én gyermekem!

Az egyesület megfesteti az elhunyt urnó arcképét. Ezenkívül még hat új hagyatékot vagy emlékalapítványt tettek a közgyűlési évben. Ezek: 1. özv. Adler Józsefne Boros Áron († 1900 május 17-én, Fogaras), 200 korona; 3. Dobray István és neje Kovács Zsuzsa († 1900 Debreczenben) 1000 korona; 3. Lukács József m. kir. nyugalmazott csendőrezredes (1899 július 19-én Insbrukban) 6000 korona; 4. Peregriny Sandorné Nemetz Irma († Budapestben) 1000 korona és 5. Vajna Áron ref. lelkész († 1898 június 16. Gerenden, kölcsönös vegrendelet nevével együtt), hagyatéki érték meg ismeret en. 6. Végül 1000 korona emlékalapítványt tettek Tüdös László dr. ügyvéd († 1900. május 13. Debreczenben) emlékére testvérei Tüdös Kálmán dr., János Béla, Antal és Erzsébet.

Az egyesületek segélyezésére felhasználható és általan elköthető tőkekamat és ingatlan után való jövedelme ez évben a költségvetés szerint 142 285 korona 95 fillér; az emelkedés a múlt évhez képest 5658 korona 29 fillér.

A jelentés aztan ismerteti, mi módon határozta el ennek az összegnek felhasználását az igazgató-választmány, majd az irodalmi és közigazgatási tevékenységet vázolja. Örvendetes, hogy a temesvári Emke-gyűjtő immár hónapoként öt-hatszáz korona jövedelmet hajt az egyesületnek. A temesvári első gyűjtőgyár részvenytársaság ugyanis 1898 deczemberében följantotta az egyesületnek, hogy Emke-gyűjtőt hoz forgalomba és a tiszta jövedelem 5 százalékát az egyesületnek juttatja. A közönség hamarosan fölkapta ezt a gyűjtőt, mely 1899 májusától már hónaponta két száz, deczembertől háromszáz, 1900 áprilistól kezdve pedig ötszáz koronán felül juttatott az E. M. K. E.-nek, július hónapban már 640 koronát. Összesen július végéig 5160 koronát kapott a gyűjtőből az egyesület. Tehát egy és háromnegyed év alatt hónapoként 26 koronáról fokozatosan hónapoként 640 koronára emelkedett a tiszta jövedelem után az E. M. K. E.-nek adott évi öt százalék. De a gyárnak a munkás létszámát százról három százra kellett felemelni.

Van egy nagyon érdekes kimutatás is a jelentésben, mely erről ezt mondja,

»Az erdélyi hitelviszonyokat illetőleg egybeállítottuk a létező magyar, szász és oláh pénzüzetek forgalmi statisztikáját, melyek alapján kitűnt, hogy a — sajnos — nemzetiségi jelleggel működő pénzüzeteknél a következő aránok mutatkoznak:

	Magyar	Szász	Oláh
Alapítók	11,488.000	1.999.540	3.310.000
Betétalag	58,259.276	37,903.188	18,900.557
Váltótárca	79,062.475	9,855.357	20,891.725
Jelzálogköles.	20,221.169	72,749.013	7,544.012

Nem ide tartozik a viszonyok elemézé-

sébe bocsátkozni. Az igazgató-választmány azonban 1900 január 12-iki ülésében ismételt kimondta, hogy alapszabályai és munkaprogramja korlátain belül a közgazdasági célt, úgy a mint eddig is, szem előtt tartotta ezt jövőre is tenni szándékozik; a pénzüzeteket illetőleg azonban inkább csak kezdőleg közvetítőleg és fölvi ágostólalag, minthogy a munka program 7. §-a szerint: »Az egyesület működése köréből kizárja az üzleti és vállalkozási jellegű pénzüzetek alakítását és gyámolítását, akár részvények aláírása, akár, kölcsönök, akár betétek alakjában.»

KÖZGAZDASÁG.

A világ gabonatermése 1900-ban.

— Hivatalos adatok alapján. —

Folyt. és vége.

Magyarország az évi gabonatermése részben a bevetett terület kisebbedése, a tényleges vetés kipusztult, részben a vetések ritka állapota, egyenletlen fejlődése és érése miatt, — végül az évközben több helyen előfordult elemi csapások következtében is kisebb mint a múlt évi termés volt. A minőség köü is merülnek föl panaszok, mind a múltévi, ellenben az árpa és zab már gyengébb minőségű.

A búzatermés hozama 36-70 millió métermázsza, Horvát és Szlavonországban 2-98 millió métermázsza, összesen tehát 89-63 millió métermázsza, azaz 51-10 millió hektoliter. — A múlt évben termelt 40-90 millió métermázsza. A rozstermés hozama általában a magyar birodalomban 10 millió métermázsza = 15% — 17-3 millió hektoliter; tavaly 12-66 millió métermázsza termelt. Az arpatermés 12 millió métermázsza = 19-3 millió hektoliter; tavaly 14 millió métermázsza termelt; a zabtermés 24-25 millió hektoliter = 11-20 millió métermázsza; tavaly 11-20 millió métermázsza termelt. A kukoriczatermés 34-35 millió métermázsza, tavaly 33 millió métermázsza termelt. Főlölsége lesz búzából: 12-13 millió métermázsza = 1-4 millió hektoliter; arpból 3-4 millió métermázsza, zabból 1 millió kukoriczából 5-6 millió métermázsza.

Romania a termés hozama jobb volt mint a múlt évben, a mikor valóságilag inséges esztendő volt. A búzatermés 22-23 millió hektoliterre becsülhető, tavaly 9-30 millió hektoliter termelt; az idei rozstermés hozama 1-5-1-70 millió, az arpatermés 3-3-5 millió, a zabtermés 3-3-5 millió, és a kukoricza termés 32-35 millió hektoliter. A búzafesleges 12-13 millió, a rozs felesleg 1 millió, az árpa és zabfelesleg 2-2 millió és a kukoriczafesleges 11-13 millió hektoliter.

Bulgaria búzatermése 11-20 millió hektoliter, rozs termése 2-5 millió, arpatermése 3-72 millió, zabtermése 3-3-4 millió, kukoriczatermés 12-80 millió hektoliter. Főlölsége lesz körülbelül búzából 1-6-3 mil, rozsából 0-5-1 mil., zabból 200.000 hektoliter, kukoriczából 1-2-1-5 mil. hektoliter.

Szerbia búzatermése 5 mil. hektoliter, a rozstermés 820.000 hektoliter, zabból 1 mil. hektoliter és kukoriczából 1-50 mil. hektoliter.

Törökország búzatermése 18-20 mil. rozstermése 4-5 mil. arpatermése 12-13 mil, zabtermése 9-10 mil., kukoriczatermése 22-25 mil. hektoliter. Főlölsége búzából 1-5-2 mil. arpból 2-3 mil. zabból 500.000 hektoliter és kukoriczából 1-5-2 mil. hektoliter.

Az amerikai Egyesült-Államok búzatermése kisebb mintegy 10-15 mil. hektoliterrel; a valószínű termes búzából 176-180 mil, rozsából 7-4 mil., arpból 24-2 mil., zabból 267-5 mil. és kukoriczából 749 mil. hektoliter. A készletek figyelembe vételével a főlölség búzából 53-60 mil. hektoliter, rozsából 3-50, arpból 2-10, zabból 14 és kukoriczából 70 mil. hektoliter.

K a n a d á b a n a buzatermés csak 14-96 mil. hektoliter, tavaly csaknem még egyszer annyi termett. B rozsz termés folytan alig lesz kivitel. A kiviteli fölösleget 1-5-2-3 mil. hektoliterre becsülik. A többi termények is rosszul sikerültek, de mégis jóval kedvezőbben, mint a buza. Ez utóbbiakból a kivitel élénkebb lesz.

A r g e n t i n a buzatermése már nagyon jelentékeny volt az idén is és a kilátások szerint még mindig emelkedést várhatunk. Az ideai buzatermés 42.10 mil. hektoliter = 32 mil. métermázsza volt és a kukoriczatermés 22 mil. hektoliter = 16 mil. métermázsza. A buza fölösleg volt 23-24 mil. és a kukoricza fölösleg 9-9 métermázsza. Ennek nagy részét már értékesítettek.

Ausztília, Chilit, Urugvay, Algir Egyiptom, Tunisz és Tripolisz gabonatermése részben jó, részben gyöngye volt.

Egyiptom és Tripolisz az idén sem exportál, mivel termése éppen csak hogy saját szükségletét fedezi.

A kivitelre is termelő államok összes fölöslege tehát buzaiból 131 mil. hektoliter, rozsból 22-5 mil. hektoliter, árpból 34 millió hektoliter, zabból 39.5 millió hektoliter, kukoriczából 104 mil. hektoliter. Összességét értekezésre álló gabonakészletek.

CSARNOK.

Vulkánikus talajon.

Irta: **R. Bonin.**

2.

Fordította: **Biró Irén.**

Folytatás.

Halvány arca még halványabb lett. A helyzet ránézve a legnagyobb mértékben kellemetlen volt, — az idegnek is az lehetett, mert e pirult és valamit bebegett, de végre tisztá orsz kijétszél — melyből Zeppa nem sokat értett — kérdezte, hogy hol található a templom sekrestyéje s midőn Zeppa többszöri kérdésre azt felelte, hogy nem tudja, egy pénz darabot kapott az idegentől, elég nagyot arra, hogy három hónapig ne kelljen gabonát sepernie.

Most először érzett Zeppa olyas valamit, mintha az ajándékot vissza kellene utasítania, de a mint látta az arany csillogását, mindent elfelejtett; gyorsan eltette az ajándékot, csókot hintett az idegen után és felugrott, hogy hazasiessen. Ott hon egy kőlap alá rejtette a kincset, hol már volt egy arany fülbevaló, a melynek a párjára már két év óta hiába várakozott — és a következő napon ismét segített gabonaszemeket seperni és narancsot kirakni, ha éhes volt, anélkül, hogy az idegen pénzéhez nyúlt volna.

Ez esemény előtt Zeppa hol délelőt, hol késő este ült a templom lépcsőjén s ha valaki most fáradtságot vett volna, hogy a leányt figyelemmel kísérvé, feltűnt volna, hogy Zeppa most naponta pontosan abban az időszakban ült a templom előtt, amikor az idegennel találkozott.

II.

Egy délután, mint rendszeren, a Toledo elején levő Specchi kavéházban ültem és éppen elolvastam a «Pungelo»-t, midőn valaki erősen vállamra ütött és előttem állott egy gyermekkori barátom és iskolatársam, Tachow Frigyes, a kiről azt hittem, hogy jelenleg Stargard mezején, a keleti tenger közelében az ő kalarabé és rozsföldjein osztogatja a parancsokat.

— Hogy kerültél a komoly, dolgos Pomerániából a mindig lakomázó, nevető Campagna Felicere? kérdem örömmel.

— Vasuton, postakocin és gőzhajón, — mint a hogy valószínűleg te is érkeztél, nevetett az én jól táplált barátom. Tudod, hogy az ősszel megnősülök? Ismered régi hibámat, a melyet gyermekes restségnek és tunyaságnak kereszteltek el, de orvosom azt tanácsolta,

hogy tegyek egy nagyobb utazást délre, ez — mint ő hiszi, — ellensúlyozni fogja hirtelen jövő lehangoltságomat és restségemet, mely most még jobban uralkodik rajtam mint ezelőtt, és melyet beegs igazoltság követ; így aztán, meggyugodva idegességemtől, Bertámat Weissensebe viszem.

Nem fogsz-e belehalni a levélírásba? kérdem. Ily röviddel az esküvő előtt, már november van, — Berta legalább is naponta két levelet vár, nyolcz lapra terjedőt, soronként harminczkét szóval.

— Nem, ily rosszul nem állunk, felelte jóakaratu mosolygással, ő meg van elégedve egy rövid levéllel, sőt még egy hírlappal is, a melynek elküldésével életjelt adok magamról.

— Es ki az a Berta, a ki fölötted és Weissense főőt uralkodni fog?

— Nem emlékszel már Grabow Bertára?

— Ah, a kis szőkehajú, szürkeszemű leány, a ki folytonosan szentjános kenyereket evett!

— Most már Berta nagy és szép leány és nem eszi már a zsebéből a szentjános kenyereket.

Szép, szeid, munkás és jószívű leány, éppen az, a ki az ovan embert, mint én vagyok, boldogga és elégedetté teheti, azonfelül a Tegelszofi nagybirtokot ő örökölte.

— No akkor igen tiszteletreméltó fiatal ember lett belőled, és szivemből gratulállok, mondam őszintén, — és barátom nyugodt, jókedvű arccal hallgatta szerencsekívánatomat.

Ezentul majdnem mindennap együtt voltam barátommal és napról-napra jobban becsültem és szerettem az ő gyermekesen vidám, oemes és nagy mértékben szenvedélyes lelkét.

Frigyes úgy határozta, hogy egy hónapig marad Nápolyban s aztán Szicilian at Maltaba é Smyrnaba megy. Ez időtartam mar duplán is eltelt és barátom még s-mmi előkészületet sem tett, hogy az örökös mosolygó vidám élet városát elhagyja; ez végre is feltűnt nekem, határozatlan gyanu izgatott és most már azt is észrevétem, hogy barátom gyakran mogorván tekint maga eé es daczára annak, hogy kifejezése és egészsége láthatólag javult, e jelen-ég mégis mindinkább erőt vett rajta.

Folyt. köv.

A néh. **Rác László** tulajdonát képezett Homokkert II-ik járás 131. szám alatti

felnylasztólő — gohérral vegyes — termése eladó. Dr. Tervey Tamás

üggyvéd, hagyatéki gondnok, József kir. herczeg-u. 5. sz.

Schneider-féle Páfrány-tokocskák, (Galandócsalható.)

Millió embernek e szor visszaadta egészségét!

Kik galandfőregben és gyomorhajban szenvednek.

Védjegy.

Pántlikagilisztá fejestől,

a páfrány-tokocskák által fájdalom nélkül, jótállás mellett a legrövidebb idő alatt (6 perc alatt) teljesen elhajtják. Ezen kitűnő gyógyszer fájdalom nélküli gyors és biztos eredményeért jótállás nyújtatik. Nem árt, ha pántlikagilisztá féreg nincs is jelen. Az életkor megjelölendő. **Törvényesen védve.** Egy eredeti doboz pontos használati utasítással a bel- és külföld részére 4 frt postai utánvétellel vagy 3.50 előre való beküldésével. **A pántlikagilisztá tünetei a következők:** Az arc halványasárga, hágyadt tekintet, kék szemkarikák, lesoványodás, elnyálkásodás, bevont nyelv, emésztetlenség, étvágytalanság felváltva mohó étvágytal, gyakori rosszullet vagy éppen ájulások s szédülés főleg éhgyomornal, egy gombolyag felszálása egész a nyakig, nyálösszegyülemés, a test megtagadása, gyomorsav, gyomorhív, gyakori felbűfögés, bélgörcs, hengergetés, hullámszerű mozgások, szuró, szívó fájdalmak és szúrások a belekben, szivdobogás, a vérkeringés rendtelenségei, különösen nőknél, gyakori véletlenül beálló főfájás, a buskomorságra való hajlam, életuntagság és a halál óhajtsa.

Egyedül valódi kapható: **SCHNEIDER JÓZSEF** gyógyszerésznél, **Resioán, Fő-utca 49.** (Délmagyarország.)

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönségnek szives tudomására adni, hogy helyben

Kossuth-utca 19. szám alatt

fiókraktárt

nyitottam, ahol **katonai** és minden **egyenruhák** és **felszerelési cikkek**, valamint **polgári ruhák**, továbbá **vívóeszközök**, **lő-felszerelések**, **magyar diszruhák**, **szolgai libériák** stb. ép oly minőségben és kivitelben kaphatók, mint a budapesti intézetemben.

Nem kimélttem sem fáradtságot, sem költséget, hogy Debreczen városában — az új kornak megfelelő egyenruha intézetet nyissak és ama reményemnek adok kifejezést, hogy Debreczen városának és környékének n. é. közönsége bizalmával fog kitüntetni.

Kiváló tisztelettel

BLUM SÁNDOR

elsőrangú egyenruházati intézet

orosz csász. nagyhercegi udvari szállító

a honvédség, csendőrség és koronaőrség szerződés-s szállítója

BUDAPEST, Váci-utca 17-ik szám.

Fiókraktárak: Debreczen és B.-Gyula.

APRÓ HIRDETÉSEK

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Gyakornok felvétetik,

ki a kereskedelmi akademiát, vagy esti tanfolyamot végezte, — azonnali belépésre. — Ajánlatok »Gyakornok« jelige alatt a kiadóhivatalba küldendők.

Német ajku

jogbajlató tanítványt keres. Nevelői állást is elfogad. Cím a kiadóhivatalban. (47.)

Felvétetik

I. első vagy II.-ed osztályu gymnasiumi tanuló teljes ellátásra, szerény díjak mellett. Cím a kiadóhivatalban.

Vetőgépek feltűnő olcsó árban.

Schlick-féle 15 soros, 130 ft, Umrath-féle 17 soros, 100 ft, Schuttlevorth-féle 13 soros, 80 ft részletfizetésre. Egy 21 soros Zala Drill 230 ft. Gépek megtekinthetők Piacz-u. 26. Nagytőzsde udvarán.

Tanuló felvétetik.

Cím a kiadóhivatalban.

Finom disztégla

eladó. Cím a kiadóhivatalban.

Margittán az országos vásárok következő sorrendben tartatnak meg:

Szept. 12. és 13-án baromvásár, szept. 14-én, [vasárnap] kirakodó vásár.

Szoták József

vásárvám bérlő Margitta.

Gyakornok

irodába felvétetik.

Cím a kiadóhivatalban.

Uj tűzifa raktár.

Az idény bealítával van szerencsénk a t. vevőközönséget értesíteni, miszerint a **vasúti telepen** lévő

tűzifaraktárunk

fenntartása mellett a SZÉCHÉNYI-UTCZA végén lévő **Berger Jenő ur kertjében** a legjobb minőségű, száraz

tölgy, eser, bükk és varga

faraktárt létesítettünk.

A mennyiben ezen hely költsége miatt mindenki részére könnyen hozzáférhető, nagyon kényelmesnek véljük, ha meggyőződést méltóztatnak szerezni arról hogy nálunk a legjobb és legpontosabb kiszolgálásban részesülhetnek. Megrendeléseket mindket rak'árunkban, valamint lakasunkon lehet es közölni.

Tisztelettel

Hütter és Kellner.

Hazai gyártmány!

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy **férfi, női- és gyermekecipőket** a legkitűnőbb anyagból

saját czipógyáramban

kizárólag honti iparként készíttetk s kiváló nagy **czipóraktáramban csakis saját gyártmányom** arusittatik.

Mindenkor főtörekvésemet képezi, hogy a külföldi készítményeket kitűnő munka és olcsó árak által kiszorítsam és ezen szempontból foglalkoztatok nagyszámu munkás személyzetet s ma már azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a versenyt teljesen felvehetem.

Kérem a n. é. közönséget, méltóztatásuk személyes meggyőződést szerezni **az árak kitűnőségéről, valamint az árak olcsóságáról.**

Kiváló tisztelettel

Nemes Gábor

czipész, a városházzal szemben.

Uj férfi szabó-üzlet.

Tisztelettel van szerencsém a nagyérdemű közönségnek becses tudomására hozni, miszerint a

Gróf Dégenfeld-tér 9-dik sz. házban

(Dobsorné-ház) a mai kornak teljesen megfelelő

magyar férfi kész ruha üzletet

nyitottam, hol nemcsak saját üzletemben készített kész ruhákból nagy raktárt tartok, hanem megrendelésre a készletben levő szövetekből mérték után is **legizlésebben** készítek a legillendőbb árak mellett.

Tíz évi tapasztalatom, mely idő alatt mint önálló üzletvezető özv. Kovács Józsefné urnónél működtem, elegendő biztosítékot nyújt pontos és előzetesny eljárásomról.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve,

tisz elettel vagyok

Frick Antal.

KIVÁLÓ ERŐSÍTŐSZER

Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co. Elberfeld.

SOMATOSE

húsból készült és ennek tápanyagát tartalmazó izletlen, könnyen oldódó Albumose készítmény a legkiválóbb **erősítő szer**

gyenge és a táplálkozásban elmaradtaknak, ideg-, mell- és gyomorbetegeknek, betegágyasoknak, angol kórban szenvedő gyermekeknek, ödlőknek, nemkülönben

vas-Somatose

alakjában a **sápkórosoknak** leosz ajánlva az orvosok által.

Vas Somatose nem egyéb 2% szerves összetételű vasat, a milyen alakban a vas az emberi testben van jelen, tartalmazó Somatose.

Somatose rendkívül gyorsan az étvágyat.

Raktáron van az összes gyógyszer-tárakban és gyógyszerkereskedésekben.